

LUNDS
UNIVERSITET

Vetenskapsrådet

Avsiktsförklaring avseende etablering av MAX IV

Bakgrund

MAX-laboratoriet i Lund är idag en nationell forskningsanläggning för synkrotronljusexperiment, som finansieras av Vetenskapsrådet och Lunds universitet.

I forskningspropositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (Proposition 2008/09:50) framhöll regeringen att MAX-laboratoriet har gett forskare en unik tillgång till en kraftfull synkrotronljuskälla. Detta har utvecklat forskningen inom såväl fysik och kemi som strukturbiologi och är en bidragande orsak till de svenska framgångarna inom avancerad materialforskning och till att svenska läkemedelsföretag behållit en stor del av sin strukturforskning i Sverige. Regeringen underströk i propositionen att det är angeläget att nästa generation av synkrotronljuskälla, MAX IV, nu kommer till stånd. Den kommer bl.a. att vara viktig för många av de strategiska satsningarna inom t.ex. materialvetenskap, nanovetenskap och nanoteknik, molekylär biologi och energi, som redovisades i propositionen. MAX IV kommer att bidra till att stärka både spetsforskning och samverkan mellan akademi och näringsliv. En etablering av MAX IV blir en väsentlig faktor när beslut om placering av ESS ska fattas.

Vetenskapsrådet har i rapporten "Förutsättningar för konstruktion av en ny synkrotronljusanläggning inom MAX-laboratoriet" från juni 2008, som svar på ett regeringsuppdrag, visat på ett mycket stort intresse för att använda och medverka i etableringen av MAX IV från de flesta större svenska universitet och högskolor, från universitet, akademier och forskningsråd i övriga Norden och de baltiska staterna samt från näringslivet. Vetenskapsrådet har också genomfört två utvärderingar av tekniskt koncept och vetenskaplig motivering för MAX IV med hjälp av ledande internationell expertis. Dessa gav mycket utmärkta omdömen om MAX IV och man rekommenderade omedelbar finansiering.

Regeringen beslöt 2008-12-04 att ge universitetskanslern och chefen för Högskoleverket, professor Anders Flodström, uppdraget att som förhandlare ta fram ett underlag för beslut om finansiering av MAX IV. I förarbetet till utredningen framgår att en avsevärd del av investeringsbehovet för MAX IV är säkrat.

Etableringsprocessen bör därför nu kunna igångsättas av några av huvudintressenterna i den planerade anläggningen.

Nedanstående parter är därför överens om att få till stånd en snabb etablering av MAX IV och ingår därför följande avsiktsförklaring rörande konkreta förberedelser för etableringen av MAX IV, vilket betyder att etableringsarbetet nu kan gå i gång på fullt allvar.

Parterna

Vetenskapsrådet
VINNOVA
Region Skåne
Lunds universitet

Syfte

Syftet med denna avsiktsförklaring är att bilda ett konsortium för att inleda etableringsprocessen genom att ta fram ett beslutsunderlag avseende ett antal formella och praktiska frågor rörande finansiering, organisation, teknisk design och byggnadsfrågor. Parterna är överens om att få till stånd en snabb etablering av MAX IV med byggstart senast under år 2010.

Genomförandekommitté

Parterna är överens om följande.

Det bildas en genomförandekommitté med fyra ledamöter som representerar parterna. Vetenskapsrådet utser ordförande. Chefen för projektsekretariatet är föredragande. Projektkommittén har möjlighet att adjungera ytterligare ledamöter till sig.

Ett projektsekretariat inrättas vid Lunds universitet för etablering av MAX IV. Sekretariatet skall ledas av en vetenskapligt väl kvalificerad person. Kommittén utfärdar i samråd med MAX-laboratoriet en instruktion för sekretariatet, vilken fastställs av rektor för Lunds universitet. Det skall finansieras av de medel som de fyra parterna ställer till förfogande. Medarbetarna anställs vid Lunds universitet.

Genomförandekommittén skall

- Förbereda en överenskommelse mellan intressenterna och finansörerna av MAX IV, där bl a styrning, organisation och finansiering av MAX IV regleras närmare
- Säkerställa bygg- och planprocessen
- Kvalitetssäkra och pröva den detaljerade designrapport som MAX-laboratoriet färdigställer
- Säkerställa finansieringen av etapp 1
- Söka finansiering av etapp 2
- Utföra de övriga uppgifter, som kan fordras för en etablering av MAX IV.

Finansiering

Finansieringen av den föreslagna designen av MAX IV delas in i två etapper.

Ettapp 1

Lunds kommun har gjort ett åtagande att ställa mark till förfogande, i första hand via ett tomträttsavtal. Byggnader för acceleratorkomplexet, experimentutrustningarna, verkstäder, laboratorier och kontor, kan uppföras av ett fastighetsföretag och hyras av MAX IV för att därmed fördela investeringskostnaden över anläggningens livstid.

Investeringen i anläggningen beräknas ske över en femårsperiod. En första ettapp kommer att bestå av acceleratorkomplexet och vissa av de planerade strålrören och instrumenten. Investeringskostnaderna beräknas till sammanlagt 1,1 miljard kr fördelat på fem år. Till detta kommer en fastighetsinvestering på ca 1 miljard kr, som finansieras via ett hyresavtal. MAX IV kan när ettapp 1 är genomförd fullt utnyttjas av forskningen.

Parterna uppskattar att huvuddelen av finansieringen av ettapp 1 är säkrad.

Vetenskapsrådet och VINNOVA bidrar med ca en halv miljard kr
Region Skåne och Lunds universitet bidrar med 250 miljoner kr.

Den resterande delen förväntas bli finansierad av statliga medel, inkl de strategiska satsningarna, och av andra intressenter.

Ettapp 2:

En andra ettapp, bestående av återstående instrument till en kostnad av cirka 500 miljoner kr, bör finansieras genom ansökningar om anslag från forskningsstiftelser, genom förhandling med forskningsråd (eller motsvarande), i de nordiska länderna och näringslivet i Sverige och övriga nordiska länder.

Giltighet

Denna avsiktsförklaring gäller från undertecknandedatum och tills ett formellt avtal slutits om konstruktion av MAX IV, dock längst till 31 mars 2010. Avsiktsförklaringen kan förlängas.

Utökning av samarbetspartarter

Flera parter kan delta i samarbetet efter beslut i kommittén. Styrgruppen beslutar om vem och på vilka villkor. Villkoren fastställs i enlighet med vad som anges nedan under "Ändringar".

Ändringar

Ändringar och tillägg till denna avsiktsförklaring skall vara skriftliga och undertecknande av behöriga företrädare för samtliga parter för att vara gällande.

Denna avsiktsförklaring har upprättats i fyra (4) likalydande original, varav

parterna tagit var sitt.

.....2009

För Lunds universitet

Per Eriksson
Rektor

.....2009

För Vetenskapsrådet

Pär Omling
Generaldirektör

.....2009

För Region Skåne

Jerker Swanstein
Regionstyrelsens ordförande

.....2009

För VINNOVA

Lena Gustafsson
tf Generaldirektör